

Ontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Titel 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2.

Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van de volgende richtlijnen:

- 1° richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming;
- 2° richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep;

- 3° richtlijn 2004/113/EG van de Raad van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten;
- 4° richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking);
- 5° richtlijn 2010/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen en tot intrekking van Richtlijn 86/613/EEG van de Raad;
- 6° richtlijn 2014/54/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende maatregelen om de uitoefening van de in de context van het vrije verkeer van werknemers aan werknemers verleende rechten te vergemakkelijken;
- 7° richtlijn (EU) 2019/1158 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad.

Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke uitvoering van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap, aangenomen te New York op 13 december 2006.

Tot slot geeft dit decreet, voor de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, uitvoering aan de Principes van Parijs.

Art. 3.

In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° decreet van 8 mei 2002: het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt;
- 2° decreet van 10 juli 2008: het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid;
- 3° geschillenkamer: de geschillenkamer, vermeld in artikel 36;
- 4° mensenrechten: alle rechten en vrijheden die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de Grondwet en de internationale verdragen ter bescherming van de mensenrechten waarbij België partij is;
- 5° mensenrechteninstellingen: de onafhankelijke instanties die over een mandaat beschikken voor de bescherming en de bevordering van de mensenrechten en die bij wet, decreet, ordonnantie of samenwerkingsakkoord zijn opgericht;
- 6° personeelsleden van het VMRI: de personeelsleden, vermeld in artikel 39;
- 7° Principes van Parijs: de principes die vastgelegd zijn in de resolutie A/RES/48/134 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 20 december 1993 inzake nationale instituten voor de bevordering en bescherming van de rechten van de mens;
- 8° raad van bestuur: de raad van bestuur, vermeld in artikel 32;
- 9° Vlaamse sectorale mensenrechteninstellingen: de bij Vlaams decreet opgerichte mensenrechteninstellingen die over een mandaat beschikken dat zich uitstrekt tot één of meerdere mensenrechten, tot een bepaald thema of die zich richten tot een bepaalde doelgroep;
- 10° ;

11°

Titel 2. Oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut

Art. 4.

Er wordt een Vlaams Mensenrechteninstituut, hierna VMRI te noemen, opgericht als autonome dienst met rechtspersoonlijkheid die onder toezicht van het Vlaams Parlement staat.

Het VMRI is in de uitoefening van zijn mandaat volledig onafhankelijk.

Art. 5.

De hoofdzetel van het VMRI is gevestigd op een centrale, toegankelijke locatie.

Titel 3. Mandaat en bevoegdheden

Hoofdstuk 1. Mandaat

Art. 6.

Het VMRI heeft tot doel om, overeenkomstig de Principes van Parijs, in een geest van samenwerking met de Vlaamse sectorale mensenrechteninstellingen, de mensenrechten te beschermen en bevorderen in alle aangelegenheden die onder de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest vallen.

Het VMRI treedt op als orgaan voor de bevordering, analyse, monitoring en ondersteuning van de gelijke behandeling van alle personen.

Het VMRI staat in voor de bevordering, de bescherming en de opvolging van de uitvoering van het Verdrag van 13 december 2006 van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap.

Hoofdstuk 2. Bevoegdheden

Afdeling 1. Bewustwording

Art. 7.

Het VMRI is bevoegd om de bewustwording en de bescherming van mensenrechten te stimuleren, onder meer door de volgende activiteiten:

- 1° voorlichtingscampagnes en sensibiliseringsacties organiseren;
- 2° educatie en vorming organiseren, onder meer voor specifieke beroepsgroepen, doelgroepen, scholen en universiteiten;
- 3° zich rechtstreeks of via de media tot het brede publiek richten.

Afdeling 2. Onderzoek

Art. 8.

Het VMRI is bevoegd om onafhankelijke studies en onderzoeken uit te voeren die het noodzakelijk of nuttig acht voor de uitvoering van zijn mandaat, of laat die studies en onderzoeken uitvoeren.

Het VMRI gaat bij zijn onderzoek zo veel mogelijk multidisciplinair te werk en knoopt relaties aan met de volgende actoren:

- 1° binnenlandse en buitenlandse mensenrechteninstellingen;
- 2° binnenlandse en buitenlandse onderzoeksinstellingen en universiteiten.

Afdeling 3. Advies

Art. 9.

Het VMRI is bevoegd om op eigen initiatief, of op verzoek van overheden, onafhankelijke en gemotiveerde adviezen, aanbevelingen, voorstellen en verslagen op te stellen en te publiceren.

Art. 10.

Het VMRI is bevoegd om de afstemming van wetgeving, regelgeving en praktijken op de internationale mensenrechtenverdragen waarbij België partij is, en ook de effectieve implementatie ervan, te bevorderen en verzekeren.

Art. 11.

Het VMRI is bevoegd om de toetreding tot en de bekrachtiging van internationale mensenrechtenverdragen aan te moedigen, en ook de effectieve implementatie ervan te verzekeren.

Afdeling 4. Bijstand

Onderafdeling 1. Meldingen

Art. 12.

Iedereen kan, al dan niet anoniem, bij het VMRI een melding doen over een schending van de mensenrechten.

Als dat nuttig is, informeert het VMRI de melder over wat de mensenrechten inhouden en over de middelen die aangewend kunnen worden om die rechten te kunnen afdwingen.

Als dat mogelijk is, verwijst het VMRI de melder door naar een instelling, organisatie of vereniging die de melder mogelijk verder kan bijstaan.

Indien de melding betrekking heeft op een mogelijke discriminatie zoals bedoeld in het decreet van 10 juli 2008 en het decreet van 8 mei 2002, licht het VMRI de melder in dat hierover klacht kan worden ingediend overeenkomstig artikel 13 van dit decreet.

Onderafdeling 2. Klachten

Art. 13.

§1. Bij het VMRI kan kosteloos en schriftelijk een met redenen omklede klacht worden ingediend over een discriminatie zoals bedoeld in het decreet van 10 juli 2008 en het decreet van 8 mei 2002, met uitsluiting van discriminatie op grond van taal, door:

- 1° de persoon die meent dat hij wordt gediscrimineerd, of zijn wettelijke vertegenwoordiger;
- 2° een instelling, vereniging of organisatie zoals bedoeld in artikel 41 van het decreet van 10 juli 2008;
- 3° iedere andere persoon die een belang aantoont.

Een klacht kan alleen worden ingediend in naam van de persoon die meent dat hij wordt gediscrimineerd, als die persoon daarmee heeft ingestemd.

§2. De volgende personen zijn de betrokken partijen bij de behandeling van de klacht:

- 1° de klager, namelijk de persoon die de klacht heeft ingediend;
- 2° de verweerder, namelijk de persoon die gediscrimineerd zou hebben.

De betrokken partijen kunnen zich laten bijstaan door een raadsman of een derde.

§3. In de volgende gevallen is de klacht niet ontvankelijk:

- 1° de klacht is niet ingediend conform paragraaf 1;
- 2° de klacht is kennelijk ongegrond;
- 3° de klacht is kennelijk roekeloos of tergend;
- 4° de klacht heeft betrekking op feiten die zich meer dan vijf jaar vóór het indienen van de klacht hebben voorgedaan;
- 5° de klacht is al behandeld door het VMRI.

Het geval, vermeld in het eerste lid, 5°, is niet van toepassing als er voldoende nieuwe elementen voorliggen die een nieuwe behandeling verantwoorden.

Als het VMRI beslist dat een klacht niet ontvankelijk is, brengt het de klager daarvan gemotiveerd en minstens schriftelijk op de hoogte.

Als dat mogelijk is, verwijst het VMRI de klager door naar een instelling, organisatie of vereniging die hem mogelijk wel verder kan bijstaan.

§4. Als de klacht ontvankelijk is conform paragraaf 3, kan het VMRI elke bemiddelingsopdracht uitvoeren die het nuttig acht. De bemiddeling is een vertrouwelijk en gestructureerd proces van vrijwillig overleg tussen de betrokken partijen waarbij het VMRI, als onafhankelijke en neutrale derde, de communicatie vergemakkelijkt en de voormelde betrokken partijen er probeert toe te brengen zelf een oplossing uit te werken.

Als de klager niet dezelfde persoon is als de persoon die meent dat hij gediscrimineerd wordt, kan het VMRI die laatste persoon, met zijn goedkeuring, ook betrekken in de bemiddeling.

§5. Als de bemiddelingsopdracht, vermeld in paragraaf 4, niet tot een resultaat leidt of kan leiden, wordt de klacht, met instemming van de klager, aan de geschillenkamer bezorgd. Indien de betrokken partijen tijdens het bemiddelingstraject overtuigingsstukken

hebben bezorgd aan het VMRI, worden deze, zonder enige appreciatie erover vanwege de bemiddelaar, ook bezorgd aan de geschillenkamer.

Art. 14.

De geschillenkamer is bevoegd om op niet-bindende wijze te beoordelen of er sprake is van een discriminatie als vermeld in het decreet van 10 juli 2008 of het decreet 8 mei 2002, met uitzondering van een discriminatie op grond van taal.

Art. 15.

De geschillenkamer zetelt altijd met de voorzitter en twee bijzitters die de voorzitter aanwijst, waaronder een lid die over de vereiste ervaring vermeld in artikel 36 §2, 1° beschikt, tenzij de voorzitter beslist dat hij of een van de bijzitters alleen zetelt. Als er met drie leden wordt gezeteld, en bij gebrek aan consensus, beslist de geschillenkamer bij meerderheid.

De leden van de geschillenkamer mogen niet oordelen over een klacht waarbij ze een persoonlijk of rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad een persoonlijk of rechtstreeks belang hebben. Voor het oordeel wordt gevormd mogen de leden van de geschillenkamer geen standpunt innemen over de klacht waardoor een schijn van partijdigheid kan ontstaan over hun betrokkenheid. In de voormelde gevallen kan het lid, op eigen initiatief of op verzoek van een partij, worden gewraakt van de procedure.

Art. 16.

§1. Nadat de klacht en de eventuele overtuigingsstukken conform artikel 13, §5 werden bezorgd aan de geschillenkamer, controleert de geschillenkamer of de klacht ontvankelijk is conform artikel 13, §3.

§2. De geschillenkamer kan samenhangende klachten samenvoegen. In dat geval worden de klachten samen beoordeeld door de zetel waarbij de eerste klacht aanhangig is gemaakt.

§3. De geschillenkamer brengt de verweerder ervan op de hoogte dat de klacht voor beoordeling is bezorgd, en nodigt hem uit om zijn overtuigingsstukken te bezorgen.

De geschillenkamer nodigt de klager eveneens uit om zijn overtuigingsstukken te bezorgen.

De geschillenkamer kan deskundigen en getuigen bevragen als ze dat nuttig acht voor de beoordeling van de klacht.

De betrokken partijen mogen het dossier inzien dat ter beoordeling voorligt, tenzij de geschillenkamer ambtshalve of op verzoek van een van beide of van beide van de voormelde betrokken partijen om gewichtige redenen anders beslist.

§4. De procedure voor de geschillenkamer verloopt schriftelijk, tenzij de geschillenkamer een hoorzitting nuttig acht of tenzij de voormelde betrokken partijen verzoeken om gehoord te worden. De hoorzitting is openbaar, tenzij de geschillenkamer ambtshalve of op verzoek van één van beide of van beide van de voormelde betrokken partijen om gewichtige redenen anders beslist.

§5. De geschillenkamer houdt de voormelde betrokken partijen op de hoogte van alle stappen die ze onderneemt. De geschillenkamer behandelt de klacht binnen een redelijke termijn. De geschillenkamer deelt aan de voormelde betrokken partijen een richtdatum mee waarop ze het oordeel kunnen verwachten.

§6. De geschillenkamer motiveert haar oordeel op een duidelijke en begrijpelijke wijze. De geschillenkamer kan daarbij aanbevelingen doen aan een persoon die heeft gediscrimineerd.

De geschillenkamer brengt de voormelde betrokken partijen minstens schriftelijk op de hoogte van het oordeel. Het oordeel wordt ook publiek bekendgemaakt na anonimisering van de voormelde betrokken partijen die natuurlijke personen zijn.

Rechtspersonen worden wel bij naam genoemd, tenzij de geschillenkamer ambtshalve of op verzoek van één van de partijen of beide partijen om gewichtige redenen anders beslist.

Art. 17.

In het organieke reglement, vermeld in artikel 34, kunnen nadere bepalingen worden uitgewerkt over de volgende elementen:

- 1° de samenstelling van de geschillenkamer per zaak;
- 2° het verloop van de procedure voor de geschillenkamer, met inbegrip van de termijnen van de verschillende stappen in de procedure.

Art. 18.

§1. Dit artikel is van toepassing op klachten als vermeld in artikel 13, §1, van dit decreet over feiten die plaatsvonden in het Nederlandse taalgebied, met uitsluiting van de gemeenten, vermeld in artikelen 6 en 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

§2. De klacht, vermeld in paragraaf 1, wordt opgesteld in het Nederlands, op straffe van onontvankelijkheid.

§3. De partijen voor de geschillenkamer gebruiken voor al hun mondelinge en schriftelijke opmerkingen het Nederlands.

Als één van de betrokken partijen aannemelijk maakt dat ze de taal van de rechtspleging onvoldoende beheerst, wordt een beroep gedaan op een vertaler of tolk. De kosten van de vertaling en van het tolken zijn ten laste van de Vlaamse Gemeenschap.

§4. Het onderzoek en de beoordeling van de zaak door de geschillenkamer verlopen in het Nederlands.

§5. Naargelang van de behoeften die eigen zijn aan de zaak, kan de geschillenkamer een Engelse vertaling aan haar beslissing toevoegen.

Art. 19.

Het VMRI volgt de oordelen, ook na de uitspraak van de geschillenkamer, actief en nauwgezet op. De opvolging wordt ook geregistreerd.

Art. 20.

Tegen het oordeel van de geschillenkamer staat geen beroep open.

Het oordeel van de geschillenkamer laat altijd de mogelijkheid onverlet om een vordering in rechte in te stellen.

Art. 21.

Indien één van de partijen niet tevreden is met de wijze waarop zijn klacht werd behandeld door de bemiddelaar of door de geschillenkamer, kan die hierover beklag doen bij het VMRI. Er wordt hiertoe een interne procedure vastgelegd in het organiek reglement.

Onderafdeling 3. Bepaling gemeen aan de behandeling van meldingen en klachten

Art. 22.

Met behoud van de toepassing van artikel 28 is de werkwijze om meldingen en klachten te ontvangen en te behandelen, op de volgende beginselen gebaseerd:

- 1° het VMRI onderzoekt en behandelt de voormelde meldingen en klachten op een onafhankelijke, onpartijdige, objectieve en professionele wijze;
- 2° het VMRI behandelt de voormelde meldingen en klachten op discrete wijze;
- 3° het VMRI behandelt de melder en de betrokken partijen bij een klacht op een correcte, onpartijdige en respectvolle wijze.

Afdeling 4. Informatie

Art. 23.

Het VMRI is bevoegd om alle personen te horen en alle nodige informatie en documentatie in te winnen als dat redelijkerwijze nodig is om zijn bevoegdheden uit te oefenen.

Afdeling 5. Netwerk

Art. 24.

Het VMRI werkt samen met instellingen, diensten, organisaties en personen die actief zijn op het gebied van de bescherming en bevordering van mensenrechten, met het oog op consultatie en aanmoediging en met oog op wederzijdse doorverwijzing van meldingen of klachten over schendingen van mensenrechten.

Het VMRI werkt in het bijzonder structureel samen met alle mensenrechteninstellingen in België.

Art. 25.

Het VMRI werkt samen met internationale instellingen en instellingen in andere landen die bevoegd zijn op het gebied van de bescherming en bevordering van mensenrechten.

Art. 26.

Het VMRI is bevoegd om bij te dragen aan het opstellen van de rapporten die moeten worden ingediend bij organen van internationale organisaties die toezicht uitoefenen op de uitvoering van mensenrechtenverdragen en kan, als dat nodig is, de rapporten ook commentariëren vanuit zijn onafhankelijke positie.

Het VMRI is ook bevoegd om de conclusies van de internationale organisaties op te volgen.

Afdeling 6. Thematische organisatie

.

Art. 27

Het VMRI kan zich thematisch organiseren, op basis van zijn prioriteiten en van de behoeften van de personen van wie het VMRI de mensenrechten beoogt te beschermen.

Hoofdstuk 3. Bepalingen gemeen aan de uitoefening van de bevoegdheden van het VMRI**Art. 28.**

De leden van de raad van bestuur, de leden van de geschillenkamer en de personeelsleden van het VMRI oefenen hun functie op onafhankelijke, zorgvuldige, onpartijdige en toegankelijke wijze uit.

De leden van de raad van bestuur, de leden van de geschillenkamer en de personeelsleden van het VMRI krijgen geen instructies van de Vlaamse Regering, van het Vlaams Parlement of van een andere bestuurlijke of particuliere entiteit, noch op directe noch op indirecte wijze.

Behalve in geval van wettelijke uitzonderingen zijn de leden van de raad van bestuur, de leden van de geschillenkamer en de personeelsleden van het VMRI, tijdens en na de uitoefening van hun respectieve mandaat of overeenkomst, verplicht het vertrouwelijke karakter te bewaren van de informatie waarvan ze door hun functie op de hoogte zijn, conform artikel 458 van het Strafwetboek.

Art. 29.

De leden van de organen, vermeld in artikel 32, de directeur en de personeelsleden van het VMRI zijn niet burgerlijk of strafrechtelijk aansprakelijk voor hun beslissingen, handelingen of gedragingen bij de uitoefening te goeder trouw van de bevoegdheden van het VMRI, behalve bij een beslissing van het Vlaams Parlement. In dat geval is de procedure, vermeld in artikel 33, lid 3 tot 8, van overeenkomstige toepassing.

Art. 30.

§1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. Conform de bepalingen van dit decreet verwerkt het VMRI persoonsgegevens als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§3. De persoonsgegevens worden verwerkt om over de noodzakelijke informatie te beschikken om een melding of klacht te behandelen conform artikel 12 tot en met 18.

De verwerking van de persoonsgegevens is beperkt tot wat noodzakelijk is om het doel, vermeld in het eerste lid, te bereiken.

§4. Het VMRI kan persoonsgegevens verwerken van de volgende personen:

- 1° de natuurlijke personen die melden of over wie een melding als vermeld in artikel 12, eerste lid, wordt gedaan;
- 2° de natuurlijke personen die als partij, deskundige of getuige betrokken zijn bij de behandeling van een klacht als vermeld in artikel 13 §1.

§5. Het VMRI kan voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 3, alleen de persoonsgegevens verwerken die proportioneel zijn. Het betreft in het bijzonder de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° identiteitsgegevens waaronder voor- en achternaam;
- 2° contactgegevens;
- 3° beroepsgegevens;
- 4° bijzondere categorieën van persoonsgegevens als vermeld artikel 9 van de algemene verordening gegevensbescherming.

§6. De verwerking van de persoonsgegevens voldoet aan de voorwaarde, vermeld in artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, en aan de voorwaarde, vermeld in artikel 9, lid 2, g), van de voormelde verordening, in geval van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als vermeld in artikel 9, lid 1, van de voormelde verordening.

§7. De persoonsgegevens worden niet meegedeeld aan derden, behalve in de gevallen waarvoor een verplichting bestaat.

§8. De persoonsgegevens worden bewaard tot vijf jaar nadat het VMRI de melding of de klacht, vermeld in artikel 12, eerste lid, en artikel 13, §1, heeft ontvangen.

Titel 4. Organisatie

Hoofdstuk 1. Organen

Art. 31.

Het VMRI bestaat uit de volgende organen:

- 1° een raad van bestuur;
- 2° een geschillenkamer;
- 3°

Hoofdstuk 2. Raad van bestuur

Art. 32.

§1. Het VMRI wordt bestuurd door een raad van bestuur die bestaat uit elf stemgerechtigde leden die worden benoemd bij volstrekte meerderheid van de stemmen van de leden van het Vlaams Parlement.

De raad van bestuur wordt voorgezeten door een voorzitter en een ondervoorzitter die worden aangewezen door de raad van bestuur onder zijn leden.

§2. Het Vlaams Parlement organiseert een open kandidaatstellingsprocedure. De vacatures worden uiterlijk zes maanden voor het mandaat verstreken is, op de volgende wijze openbaar gemaakt:

- 1° door bekendmaking in het Belgisch Staatsblad;
- 2° via de websites van het VMRI en van het Vlaams parlement.

Naast de methoden, vermeld in het eerste lid, zorgt het VMRI voor een zo ruim mogelijke verspreiding van de vacatures bij het brede publiek.

§3. De raad van bestuur wordt zo evenwichtig en divers mogelijk samengesteld. Zowel de academische wereld, de gerechtelijke wereld als het maatschappelijk middenveld is vertegenwoordigd, met een maximum van vier leden voor elk van de voormelde categorieën. Als het voormelde evenwicht niet kan worden gegarandeerd, wordt een nieuwe oproep georganiseerd conform paragraaf 2.

Ten hoogste twee derde van de leden van de raad van bestuur is van hetzelfde geslacht. Als het voormelde evenwicht op basis van de kandidaatstellingsprocedure niet kan worden gegarandeerd, wordt een nieuwe oproep georganiseerd conform paragraaf 2.

§4. Het lidmaatschap van de raad van bestuur is onverenigbaar met:

- 1° de hoedanigheid van lid van het Europees Parlement, van een van de federale kamers, van een gemeenschaps- of gewestparlement, of van de provincie-, gemeente- of districtsraad;
- 2° de hoedanigheid van lid van de Europese Commissie, van de federale regering, van een gemeenschaps- of gewestregering, of van een provinciaal, gemeentelijk of districtscollege;
- 3° de uitoefening van een functie in een kabinet of beleidscel van de regeringen, vermeld in punt 2°.

§5. De selectieprocedure verloopt op een transparante, onpartijdige en participatieve wijze. De leden van de raad van bestuur worden benoemd bij volstrekte meerderheid van de stemmen van de leden van het Vlaams Parlement op grond van hun expertise, ervaring en belangstelling op het gebied van de mensenrechten.

§6. De leden van de raad van bestuur zetelen in eigen naam.

§7. De leden van de raad van bestuur worden voor zes jaar benoemd. Het mandaat van de leden van de raad van bestuur is één keer hernieuwbaar, op voorwaarde dat de evenwichten, vermeld in paragraaf 3, gerespecteerd blijven.

§8. Elk lid van de raad van bestuur heeft een plaatsvervanger die het lid vervangt bij afwezigheid. De plaatsvervangers worden benoemd conform dezelfde voorwaarden en volgens dezelfde procedure als de effectieve leden.

Bij de voortijdige beëindiging van een mandaat van een lid van de raad van bestuur voltooit de plaatsvervanger het mandaat.

Bij de voortijdige beëindiging van een mandaat van een lid van de raad van bestuur en van een mandaat van zijn plaatsvervanger worden de mandaten in kwestie opengesteld voor de resterende duur van het mandaat van de zetelende raad van bestuur. De voormelde leden worden benoemd conform dezelfde voorwaarden en dezelfde procedure, vermeld in paragraaf 2 tot en met 5.

Art. 33.

Het Vlaams Parlement kan een lid van de raad van bestuur alleen van zijn mandaat ontheffen als hij op ernstige wijze is tekortgeschoten of niet langer aan de vereisten voor de uitvoering van de taken voldoet.

Een lid van de raad van bestuur kan niet van zijn mandaat worden ontheven voor meningen die hij uit bij het vervullen van zijn functie.

Het mandaat kan alleen worden opgeheven bij beslissing van het Vlaams Parlement nadat de betrokkene gehoord is over de aangevoerde redenen.

Vóór de hoorzitting stelt het Vlaams Parlement een dossier samen dat alle stukken bevat die betrekking hebben op de aangevoerde redenen voor de ontheffing.

Ten minste vijf dagen voor de hoorzitting wordt de betrokkene opgeroepen met een aangetekende zending die de volgende informatie bevat:

- 1° de aangevoerde ernstige redenen;
- 2° de melding dat de opheffing van zijn mandaat wordt overwogen;
- 3° de plaats, de datum en het uur van de hoorzitting;
- 4° het recht van de betrokkene om zich te laten bijstaan door een persoon naar keuze;
- 5° de plaats waar en de termijn waarin hij het dossier kan inzien;
- 6° het recht om getuigen te laten oproepen.

Vanaf de oproeping tot en met de dag van de hoorzitting kunnen de betrokkene en de persoon die hem bijstaat, het dossier inzien.

Van de hoorzitting wordt een verslag opgesteld.

Art 34.

De raad van bestuur beschikt over de volheid van bestuursbevoegdheid.

De raad van bestuur stelt binnen drie maanden na de eerste voltallige samenstelling ervan een organiek reglement op dat de volgende elementen vastlegt:

- 1° het organigram van het VMRI;
- 2° het personeelsplan;
- 3° de functieomschrijvingen;
- 4° de rechtspositieregeling van het personeel, de directeur en de leden van de geschillenkamer;

- 5° de werking van de geschillenkamer zoals bedoeld in artikel 17;
- 6° de eigen werking;
- 7° de thematische organisatie van het VMRI;
- 8° een regeling rond activiteiten die personeelsleden buiten hun functie zouden willen uitoefenen en die de onafhankelijkheid van het VMRI of het vertrouwen van het publiek in het VMRI zou kunnen aantasten.

Het organieke reglement, en elke latere wijziging ervan, wordt opgesteld met respect voor de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Het goedgekeurde organieke reglement wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Art. 35.

De voorzitter van de raad van bestuur bereidt de vergaderingen van de raad van bestuur voor en houdt samen met de directeur toezicht op de beslissingen. De agenda en de nota's die er verband mee houden, worden tijdig bezorgd aan de leden van de raad van bestuur.

De raad van bestuur beraadslaagt alleen op geldige wijze als ten minste de meerderheid van zijn leden of hun plaatsvervangers aanwezig is. Als dat quorum niet bereikt is, kan de raad van bestuur over dezelfde agenda geldig beraadslagen en beslissen, ongeacht het aantal aanwezige leden, binnen een termijn die hij zelf bepaalt, maar die niet korter dan 72 uur mag zijn. De uitnodiging vermeldt de aard van de vergadering.

De beslissingen van de raad van bestuur worden genomen met een volstrekte meerderheid van de stemmen die de aanwezige leden hebben uitgebracht. Onder uitgebrachte stemmen worden stemmen voor en tegen verstaan, onthoudingen worden niet meegerekend. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter of, bij zijn afwezigheid, de stem van zijn ondervoorzitter doorslaggevend.

De stemming gebeurt bij handopsteking. Er mag niet bij volmacht of per brief worden gestemd. In de volgende gevallen wordt tot een geheime stemming overgegaan:

- 1° op verzoek van de voorzitter of van ten minste twee derde van de leden;
- 2° bij het nemen van beslissingen over personen.

De directeur woont de vergadering van de raad van bestuur bij met raadgevende stem en is verantwoordelijk voor het verslag.

De vergoedingen zoals bepaald voor categorie II in het besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de vergoedingen van de bestuurders van de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse overheid, en van de regeringsafgevaardigden die toezicht uitoefenen bij deze agentschappen, zijn van overeenkomstige toepassing voor de leden van de raad van bestuur van het VMRI.

Hoofdstuk 3. Geschillenkamer

Art. 36.

§1. De geschillenkamer is samengesteld uit de volgende leden:

- 1° één effectieve voorzitter en minimaal twee plaatsvervangende voorzitters;
- 2° drie effectieve bijzitters en minimaal vijf plaatsvervangende bijzitters.

§2. De leden van de geschillenkamer beschikken over een aantoonbare kennis van mensenrechten in het algemeen, en van discriminatierecht in het bijzonder en voldoen aan een van de volgende voorwaarden:

- 1° ze hebben ten minste vier jaar het ambt van magistraat in de hoven en rechtbanken, bij de administratieve rechtscolleges of het Grondwettelijk Hof, of het ambt van referendaris bij het Grondwettelijk Hof, bekleed;
- 2° ze hebben ten minste vier jaar een opdracht vervuld als lid van het academisch of onderwijzend personeel van een Vlaamse universiteit of aan een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs van het lange type;
- 3° ze hebben ten minste vier jaar als advocaat gewerkt.

§3. Ten hoogste twee derde van de leden mag van hetzelfde geslacht zijn. Als het voormelde evenwicht op basis van de kandidaatstellingsprocedure niet kan worden nageleefd, kan de raad van bestuur een afwijking toestaan.

§4. Een functie als lid van de geschillenkamer is onverenigbaar met:

- 1° de hoedanigheid van lid van het Europees Parlement, van een van de federale kamers, van een gemeenschaps- of gewestparlement, of van de provincie-, gemeente- of districtsraad;
- 2° de hoedanigheid van lid van de Europese Commissie, van de federale regering, van een gemeenschaps- of gewestregering, of van een provinciaal, gemeentelijk of districtscollege;
- 3° de uitoefening van een functie in een kabinet of beleidscel van de regeringen, vermeld in punt 2°;
- 4° elke andere activiteit die hij zelf of via een tussenpersoon verricht, waardoor de eigen onafhankelijkheid wordt aangetast, de waardigheid van de functie in het gedrang komt of het vertrouwen van het publiek in de geschillenkamer wordt aangetast.

§5. De leden van de geschillenkamer worden benoemd door de raad van bestuur na een openbare oproep tot kandidaatstelling en op basis van een vergelijkende selectie. Naargelang van de werkbelasting van de geschillenkamer kan de raad van bestuur bijkomende plaatsvervangende leden benoemen.

§6. Op basis van vergelijkbare functies bepaalt de raad van bestuur de bezoldiging en de rechtspositieregeling van de effectieve leden van de geschillenkamer. De plaatsvervangende leden worden vergoed per zaak waaraan ze deelnemen, en voor hun verplaatsingskosten.

§7. In de volgende gevallen beëindigt de raad van bestuur het mandaat van een lid van de geschillenkamer:

- 1° op zijn verzoek;
- 2° als hij een functie als vermeld in paragraaf 4, 1° tot en met 3°, aanvaardt.

§8. De raad van bestuur kan het mandaat van een lid van de geschillenkamer beëindigen om ernstige redenen. Die redenen kunnen niet gerelateerd zijn aan meningen die geuit zijn en daden die gesteld zijn bij de regelmatige uitoefening van zijn mandaat.

Als de raad van bestuur het mandaat van een lid van de geschillenkamer wil beëindigen om ernstige redenen, brengt de raad dat lid daarvan op gemotiveerde wijze op de hoogte. Het mandaat kan alleen worden opgeheven nadat de betrokkene is gehoord over de aangevoerde redenen.

Art. 37.

Bij de uitoefening van haar bevoegdheden wordt de geschillenkamer ondersteund door personeelsleden die houder zijn van een diploma van master of licentiaat in de rechten of van een doctoraat in de rechten, met een aantoonbare kennis van het discriminatierecht. Die personeelsleden staan onder leiding van de voorzitter van de geschillenkamer.

Hoofdstuk 4. Directeur

Art. 38.

§1. Het VMRI staat onder leiding van een directeur. De directeur heeft de volgende taken:

- 1° het dagelijks bestuur waarnemen;
- 2° het personeel aansturen, met uitzondering van het personeel van de geschillenkamer;
- 3° de interne werking van het VMRI coördineren.

§2. De directeur voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 1° hij is houder van een diploma dat toegang verleent tot een functie van niveau A bij de diensten van de Vlaamse overheid;
- 2° hij heeft ten minste vijf jaar nuttige beroepservaring.
- 3° van onberispelijk gedrag zijn.

§3. De functie van directeur van het VMRI is onverenigbaar met:

- 1° de hoedanigheid van lid van het Europees Parlement, van een van de federale kamers, van een gemeenschaps- of gewestparlement, of van de provincie-, gemeente- of districtsraad;
- 2° de hoedanigheid van lid van de federale regering, van een gemeenschaps- of gewestregering, van de Europese Commissie, of van een provinciaal, gemeentelijk of districtcollege;

3° de uitoefening van een functie in een kabinet of beleidscel van de regeringen, vermeld in punt 2°.

§4. De raad van bestuur benoemt de directeur na een openbare oproep tot kandidaatstelling en op basis van een vergelijkende selectie. De directeur wordt benoemd vanwege zijn expertise en ervaring, in het bijzonder op het gebied van de mensenrechten, enerzijds, en publieke communicatie, anderzijds.

De directeur wordt benoemd voor een termijn van zes jaar. Dat mandaat is één keer verlengbaar na een positieve evaluatie door de raad van bestuur.

§5. De marktconforme bezoldiging en de rechtspositieregeling van de directeur worden bepaald door de raad van bestuur.

§6. Bij de eerste benoeming doorloopt de directeur een proefperiode van zes maanden, te rekenen vanaf de dag waarop de betrokkene het ambt effectief opneemt. Uiterlijk vijfenveertig dagen voor het verstrijken van de proefperiode evalueert de raad van bestuur de directeur. Bij ontstentenis van een evaluatie op dat ogenblik wordt de evaluatie geacht gunstig te zijn.

§7. De raad van bestuur beëindigt het mandaat van de directeur:

- 1° op zijn verzoek;
- 2° als hij een functie als vermeld in paragraaf 3, aanvaardt.
- 3° wanneer hij ongunstig wordt geëvalueerd na de proefperiode.

§8. De raad van bestuur kan het mandaat van de directeur beëindigen om ernstige redenen. Die redenen kunnen niet gerelateerd zijn aan meningen die geuit zijn en daden die gesteld zijn bij de regelmatige uitoefening van zijn mandaat.

Als de raad van bestuur het mandaat van de directeur wil beëindigen om ernstige redenen, brengt de raad de directeur daarvan op gemotiveerde op de hoogte. Het mandaat kan alleen opgeheven worden nadat de betrokkene is gehoord over de aangevoerde redenen.

§9. Als het mandaat van directeur om welke reden ook openvalt, wordt onmiddellijk overgegaan tot de vervanging ervan door een nieuw mandaat voor een termijn van zes jaar. In afwachting van die vervanging kan de raad van bestuur een directeur ad interim aanwijzen.

Hoofdstuk 5. Personeel

Art. 39.

De personeelsleden van het VMRI voeren de bevoegdheden van het VMRI uit.

Met uitzondering van de personeelsleden van de geschillenkamer vallen de personeelsleden onder leiding van de directeur. De voormelde personeelsleden van de geschillenkamer vallen onder leiding van de voorzitter van de geschillenkamer.

De raad van bestuur werft het personeel. De raad van bestuur kan, onder de voorwaarden die hij bepaalt, de voormelde bevoegdheid volledig of gedeeltelijk delegeren aan de directeur of, voor de personeelsleden van de geschillenkamer, aan de voorzitter van de geschillenkamer.

De kandidaten worden geselecteerd na een open kandidaatstellingsprocedure op basis van hun expertise en ervaring, waarbij ook aandacht is voor een evenwichtige en diverse samenstelling van het personeelsbestand.

Het personeelskader, de bezoldiging en de rechtspositieregeling van het personeel worden vastgelegd door de raad van bestuur binnen de grenzen van de beschikbare kredieten.

Art. 40.

Het VMRI zorgt ervoor dat de personeelsleden die de bemiddelingsopdrachten zoals bedoeld in artikel 13, §4, uitoefenen hiervoor een passende opleiding hebben gevolgd.

Art. 41.

Personeelsleden van de Vlaamse administratie kunnen ter beschikking van het VMRI worden gesteld nadat ze de benoemingsprocedure, vermeld in artikel 40, lid 4, hebben doorlopen. Die personeelsleden kunnen echter geen deel uitmaken van de geschillenkamer.

Titel 5. Budgettaire bepalingen

Art. 42.

§1. Om de werking van het VMRI te financieren, wordt een door het Vlaams Parlement toegewezen dotatie uitgetrokken op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. Het bedrag van die dotatie wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de gezondheidsindex.

De financieringsmiddelen die het VMRI conform het eerste lid ontvangt, zijn afdoende om de onafhankelijke en doeltreffende werking van het VMRI op structurele wijze te verzekeren. Ze kunnen niet het voorwerp uitmaken van een vermindering bij een ongewijzigd takenpakket van het VMRI.

§2. Voor het vervullen van zijn mandaat, kan het VMRI ook:

- 1° schenkingen en legaten ontvangen;
- 2° opbrengsten uit activiteiten ontvangen;
- 3° roerende en onroerende goederen verwerven of vervreemden;
- 4° deelnemen aan oproepen voor gesubsidieerde projecten.

§3. Het VMRI volgt bij het opstellen van de begroting en de rekeningen de regels die gelden voor autonome diensten met rechtspersoonlijkheid die onder toezicht van het Vlaams Parlement staan zoals vermeld het decreet van 29 maart 2019 houdende de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

Art. 43.

De raad van bestuur van het VMRI wijst buiten zijn leden een bedrijfsrevisor aan die de volgende opdrachten heeft:

- 1° de financiële toestand en de jaarrekening van het VMRI controleren;
- 2° de regelmatigheid van de verrichtingen in de jaarrekening van het VMRI constateren.

De bedrijfsrevisor is aangesloten bij het Instituut voor Bedrijfsrevisoren.

De bedrijfsrevisor brengt verslag uit over de uitvoering van zijn opdracht. Dat verslag wordt gevoegd bij het jaarlijkse rapport conform artikel 45, §1, lid 4.

Titel 6. Verantwoording

Art. 44.

Het VMRI dient jaarlijks een ontwerp van begroting met een voorstel van dotatie voor het volgende begrotingsjaar ter goedkeuring in bij het Vlaams Parlement.

Art. 45.

§1. Het VMRI publiceert jaarlijks een rapport waarin het verantwoording aflegt aan het Vlaams Parlement over de uitvoering van zijn bevoegdheden, de aanwending van zijn middelen en zijn algemene werking.

Het jaarrapport omvat ook een algemene stand van zaken over de bescherming van de mensenrechten binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

Het rapport wordt opgesteld in een heldere, toegankelijke taal.

Het VMRI voegt bij het rapport de jaarrekening van het VMRI en het verslag van de bedrijfsrevisor dat conform artikel 43 is opgesteld.

Het rapport wordt voor 31 maart van het jaar dat volgt op het jaar in kwestie bezorgd aan het Vlaams Parlement en aan het Rekenhof. Het Rekenhof controleert de jaarrekening van het VMRI en bezorgt zijn opmerkingen aan het Vlaams Parlement.

§2. Als het VRMI het jaarrapport, vermeld in paragraaf 1, aan het Vlaams Parlement bezorgt, worden de voorzitter van de raad van bestuur en de directeur van het VMRI gehoord door het Vlaams Parlement of de bevoegde commissies van het Vlaams Parlement.

De directeur van het VMRI kan, al dan niet op eigen verzoek, buiten het geval, vermeld in het eerste lid, gehoord worden door het Vlaams Parlement of door de bevoegde commissies van het Vlaams Parlement.

Titel 7. Wijzigingsbepalingen

Hoofdstuk 1. Wijzigingen van het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst

Art. 46. Artikel 1bis van het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst, ingevoegd bij het decreet van 17 juli 2015, wordt opgeheven.

Art. 47. In artikel 2bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 23 juni 2006 en gewijzigd bij het decreet van 17 juli 2015, worden punt 3° en punt 4° opgeheven.

Art. 48. In artikel 3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 mei 2004, 23 juni 2006 en 17 juli 2017, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 49. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 8 mei 2020, wordt hoofdstuk IIIbis, dat bestaat uit artikel 17ter tot en met 17quinquies, opgeheven.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt

Art. 50. Artikel 9 van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt, vervangen bij het decreet van 30 april 2009, wordt opgeheven.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid

Art. 51. In artikel 29, §1, eerste lid, van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid wordt de zinsnede "een van de organen, verenigingen of organisaties, vermeld in artikelen 40 en 41" vervangen door de zinsnede "een van de instellingen, verenigingen of organisaties, vermeld in artikel 41".

Art. 52. In artikel 30 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede ", van het orgaan of de organen in de zin van artikel 40, of van een van de verenigingen of organisaties in de zin van artikel 41," vervangen door de zinsnede "of van een van de instellingen, verenigingen of organisaties, vermeld in artikel 41 van dit decreet,".

Art. 53. In artikel 36 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede "een van de instellingen, organen of verenigingen, vermeld in artikelen 40 en 41" vervangen door de zinsnede "een van de instellingen, verenigingen of organisaties, vermeld in artikel 41";

2° in paragraaf 2, 1°, wordt de zinsnede "die bij het orgaan of de organen in de zin van artikel 40, of bij een van de verenigingen of organisaties in de zin van artikel 41," vervangen door de zinsnede "die bij het Vlaams Mensenrechteninstituut of bij een van de instellingen, verenigingen of organisaties, vermeld in artikel 41 van dit decreet,".

Art. 54. In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder klacht begrepen:

- 1° een met redenen omklede klacht die de betrokkene heeft ingediend bij de instantie of organisatie waar de discriminatie plaatsvond of bij de ambtenaren die krachtens artikel 39 van dit decreet belast zijn met het toezicht op de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan;
- 2° een met redenen omklede melding of klacht die de betrokkene heeft ingediend bij het Vlaams Mensenrechteninstituut of bij een instelling, vereniging of organisatie als vermeld in artikel 41 van dit decreet;
- 3° een met redenen omklede klacht die ingediend is ten voordele van de betrokkene door een instelling, vereniging of organisatie als vermeld in artikel 41 van dit decreet, bij de instantie of organisatie waar de discriminatie plaatsvond;
- 4° een rechtsvordering die de betrokkene heeft ingesteld;
- 5° een rechtsvordering die ingesteld is ten voordele van de betrokkene door een instelling, vereniging of organisatie als vermeld in artikel 41 van dit decreet.

Art. 55. Artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt opgeheven.

Titel 8. Slotbepalingen

Art. 56.

§1 Voor de eerste aanwijzing van de leden van de raad van bestuur moet ten laatste een maand na de inwerkingtreding van dit decreet worden overgegaan tot kandidaatstelling zoals bedoeld in artikel 32, paragraaf 2.

§ 2. De aanwijzing van de leden van de raad van bestuur vindt plaats uiterlijk drie maanden na de inwerkingtreding van dit decreet. Indien het evenwicht zoals bedoeld in artikel 32, §3, lid 2 niet kan worden gegarandeerd op basis van de eerste kandidaatstellingsprocedure, kan het Vlaams Parlement eenmalig een afwijking toestaan.

Art. 57.

Vijf jaar na de eerste volledige samenstelling van de raad van bestuur wordt de werking van het VMRI door het Vlaams Parlement geëvalueerd.

Art. 58.

Artikel 3, eerste lid, punt 8° treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke
Kansen,

Bart SOMERS